

mestu. Izogibati se moramo gričev in stoječih vodá. Jako pogostoma svare vedriti pod drevesi. Posamezno rastoča drevesa so v tem oziru posebno nevarna. Sicer pa je nevarnost, da udari strela v drevesa, odvisna od različnih vrst drevja. Najbolj privlačuje strela hrast. Označimo privlačnost strele pri bukvi z 1, tedaj moramo postaviti za igličasto drevje število 9, za javor in lipo 12 in za hrast število 34. To različnost provzročuje notranja sestava dreves. Ako je mogoče, bodimo najmanj 5 do 6 m oddaljeni od najbolj zunanjih vej dotičnega drevesa. Da si zmanjšamo ter se iznebimo strahu pred nevihto, v to nam služijo nekatera obča razmotrivanja. Dasiravno se je število strele v zadnjih letih, kakor nam dokazuje statistika, znatno povečalo, vendar udari ta v Nemčiji letnih samo 200—300 oseb in med temi usmrti 50—100 oseb. Izmed enega milijona poslopij poškode strela v Nemčiji na leto samo 271 do 404, kakršna je ravno okolica: Iz tega je razvidno, da le malokoga zadene strela. — Bliskov, ki se označujejo le z gromom, naj se ne strašimo, ker blisk mnogo prej zapazimo, kakor zasllišimo gromenje. Pa tudi vsi bliski, ki jih vidimo, niso nevarni. Ker se širi svetloba v sekundi s hitrostjo 304.000 kilometrov, tedaj mora tudi blisk zadeti v tistem trenutku, ki nas loči od njega, ako leti v smeri proti nam. Vsak blisk torej, ki ga vidimo, je že dosegel drug cilj. Končno smo nekako pomirjeni, ako vemo, v kaki razdalji se spuščajo strele. To se lahko zračuni na jako enostaven način. Hitrost svetlobe v eni sekundi je 304.000 km., hitrost glasu znaša pa le 340 m v istem času, torej moramo le število sekund, ki preteče med časom, ko se zabliska in zagrmí, s hitrostjo, s katero se širi glas, torej s številko 340, pomnožiti, in tako dobimo v metrih daljavo, iz katere je prišel blisk. Še enostavneje dobimo to daljavo, ako računamo na vsake tri sekunde, ki so pretekle potem, ko smo opazili blisk, približno 1 km.

P. n. c. kr. okrajne šolske nadzornike prosim, da mi blagovolijo poslati za „Letopis“ Slovenske Šolske Maticice teme in teze, ki so se obravnavale, oziroma vsprejele pri letošnjih okrajnih učiteljskih konferencah. V Ljubljani, dne 1. avgusta 1906. Jakob Dimnik, nadučitelj.

Razgled po šolskem svetu.

— **Šolske razmere v Ljubljani.** V preteklem šolskem letu je bilo med 3056 šolskimi otroci ljubljanskih slovenskih ljudskih šol po narodnosti 15 Nemcev, med 688 otroci nemških ljudskih šol pa je bilo 238 slovenskih otrok, torej več kot tretjina. Iz tega je razvidno, da je trditve o veliki narodni zavednosti Ljubljančanov najbrže samo — bajka. Nemara je še vedno resnična tista stara: Ljubljaneci — zaspanci!

— **Veliki dar istrski družbi sv. Cirila in Metodija.** Bivši blagajnik Alleghenske „Narodne Obrane“, g. A. Srivanić, je poslal nedavno ravnateljstvu družbe sv. Cirila in Metodija za Istro 4000 kron.

— **Družba sv. Cirila in Metoda** je imela v minolem letu 17 ljudsko-šolskih razredov in 11 otroških vrteev. Vseh otrok je bilo koncem leta v družbinah zavodih 1886; če bi bilo dovolj sredstev, bi n. pr. na tržaški deški in dekliški šoli napolnili še 6 razredov ter bi otvorili otroške vrtece v Studencih pri Mariboru, Gradcu, Borovljah in Železni kaplji, kjer so najbolj potrebni. — Družbi so pripadale preteklo leto slovenske paralelke dekliške ljudske šole v Mariboru, dosedanja 2 razreda se letos razširita na tri. — Pri družbi se je ustanovil penzijski sklad, ker je primanjkovalo svetnih učnih oseb. S tem nameravajo pridobiti dobro učiteljstvo.

— **Novi oddelni predstojnik** za nauk in bogočastje pri deželni vladi v Zagrebu je postal Milan Rojec, odvetnik v Belovaru.

— **„Hrvatsko društvo za namještanje naučnika u obrt i trgovinu“** ima nalogo, da pribori Hrvatom mesta v obrti in trgovini, ker se je tjakaj zajedlo že mnogo tujega elementa.

— **Učiteljstvo v Črni gori** se je poslužilo letos modernega orožja v gospodarstvenem boju: štrajka. Gospodar knez Nikola je imel glede sijaja svojega dvora, ki ga naj uvrsti v isti red z drugimi potentati, toliko težkih in velikih skrbi, da

ni utegnil opravičenih zahtev črnogorskega učiteljstva niti slišati. Nato je izjavilo 62 učiteljev, da ustavi za toliko časa svoje delovanje v šoli, dokler mu ne izboljšajo gmotnega položaja. Tudi cetinjski „Učiteljski List“ je nehaj izhajati.

— **V Budejovicah** dobe s prihodnjim šolskim letom drugo nemško meščansko šolo, dasi je tam $\frac{3}{4}$ Čehov, in bi torej morali ti dobiti drugo češko meščansko šolo.

— **Stanje obéh ljudskih in meščanskih šol v Dalmaciji.** V šolskem letu 1904/5 je bilo v Dalmaciji 8 meščanskih šol: 5 moških, 1 ženska in 2 zasebni. Javnih ljudskih, zasilnih in zasebnih pa je bilo 435. Na vseh teh šolah je delovalo 759 učiteljev in učiteljic. Supetarski okraj je najbolj preskrbljen s šolstvom, najslabše pa kninski okraj. V petarskem okraju je šola v vsakem kraju, kjer je to potrebno, v kninskem okraju pa uživa šolski pouk le ena tretjina ljudstva. Kninska občina ima 33.000 prebivalcev, pa samo devet šol, od katerih sta dve zaprti že pet let, ker ju nečejo popraviti.

— **Romunska** ima dve vsenčilišči, eno v Bukareštu, drugo v Jusiju, ki je glavno mesto Moldavske.

— **Italijanski naučni minister** Fusinato je odstopil. Na njegovo mesto je imenovan poslanec Rava.

— **Švedija.** Švedsko turistovsko društvo je darovalo učiteljskem 2000 K, da porabijo ta denar za naučna potovanja učiteljskih pripravnikov.

— **Nagrade za metulje.** Srbska vlada daje nagrade tistim učencem ljudskih šol, ki love metulje. Iz tega vzroka so učenci doslej nalovili že 21 milijonov metuljev. Ministrstvo je izplačalo učencem kot nagrado za vsakih 500 metuljev po 20 para. S tem je mnogo storjeno za drevje in poljske sadeže.

— **Zvezo ljudskošolskega, meščanskošolskega, srednješolskega in visokošolskega učiteljstva** so ustanovili na Moravskem. Za predsednika je izvoljen profesor češke tehnike v Brnu dr. V. Novak. Ta velika organizacija je doslej edina svoje vrste v Avstriji.

— **Žalostne razmere italijanskega učiteljstva.** Neki italijanski časopis priobčuje članek, ki opisuje žalostne razmere italijanskega učiteljstva. Razmere, kakršne še danes vladajo v Kalabriji, so skoro neverjetne. Tam ni nič novega, ako čaka učitelj 10 mesecev na svojo plačo. — Ko sem začetkom osemdesetih let, pravi pisec imenovanega članka, pisal za Dittesa razpravo o italijanskem šolstvu, ni mogel ta verovati, da res obstoje take razmere v „lepi Italiji.“ Pa tudi danes, ko je odtedaj minilo že četrto stoletje, ni nič na boljem. V zemlji, kjer znaša število analfabetov še vedno 60 odstotkov, kjer puščajo kapital rajši mrtev, nego da ga plodonosno nalože v občo blaginjo, ni ljudski učitelj in učiteljica v očeh onih, ki izsesavajo narod, nič drugega nego navadna ničla.

— **Pod kontrolo — bajonetov.** „Pravo Lidu“ naznaja, da je izdal češki cesarski namestnik strogo zaupno odredbo, ki ukazuje orožništvu, naj dobro pazi na tisto učiteljstvo in uradništvo, ki se udeležuje protestnih zborovanj proti poklerikaljenju šolstva. Imenovani list pravi, da bo zato govoril tudi dunajski parlament, ki bo poučil češkega cesarskega namestnika in morda še koga drugega, da ne sme svoje službe prodajati stranki svojega politiskega prepričanja.

— **Stanje šolstva na Angleškem.** Angleška ima 12.157 občinskih šol s 3.083.990 otrok, 16.320 cerkvenih šol s 3.305.949 otrok, 1843 rimskokatoliških šol s 135.868 otrok, 24 izraelskih šol s 8149 otrok in 949 šol s 171.471 otrok brez konfesijskega značaja. Londonske ljudske šole nadzoruje 27 državnih šolskih nadzornikov. V službi mesta Londona so: 1 vrhovni šolski nadzornik, 4 okrožni šolski nadzorniki, 12 okrajnih šolskih nadzornikov, 12 pomožnih nadzornikov, 1 nadzornica za ročna dela, 2 nadzornika za umetnost, 1 nadzornica za šolske kuhinje in 1 organizatorica za gospodinjstvo. Uprava šol stane 200.000 funtov šterlingov ali okolo 6 milijonov kron.

— **Društvo za internacionalno izmenjavanje otrok.** Leta 1903. so izmenjali 25 otrok, 1904. leta 44 otrok, 1905. leta 66 otrok. Največ otrok pripada Nemčiji in Francoski, namreč 58 od 66. Med francosko in Angleško je izmenjanih samo 7 otrok. Na Francoskem se tej odredbi največ odzivljejo uradniki, zdravniki in učitelji.